

B.

Mødet den 8. Novbr. 1934.

(For lukkede Døre).

Fraværende: Vald. Pedersen.

1. (J. Nr. 31¹⁰—1934). Kontrakt med Fabrikant J. A. Madsen angaaende Levering af Fjernvarme til Ejendommen Fredeavgade Nr. 14.

Godkendtes.

2. (J. Nr. 573—1934). Skrivelse fra Havneudvalget om Byraadets Godkendelse af, at Havnen tegner et Aktiebeløb paa 8000 Kr. i Aarhus—Samsø Dampskibsselskab A/S.

B o r g m e s t e r e n meddelte, at Aarhusbugtens Dampskibsselskab ikke vilde fortsætte, og der var da dannet et nyt Selskab, som vilde forsøge at bevare Forbindelsen, idet Samsø meget gerne vilde opretholde den, og Aarhus ogsaa havde Interesse deri.

Indstillingen vedtoges.

3. (J. Nr. 575—1934). Indstilling om Bortgivelse af Fripladser ved Den jydsk Handelshøjskole.

Følgende Indstilling forelaa:

»Hel Friplads paa det 1-aarige Kursus:

A. Bitsch, Jerichausgade 2.

Knud Erik Sørensen, Marselisborg Allé 37.

Ove Verner Lundberg, Absalonsgade 3.

Orla Nielsen, Vestergade 3.

Edith la Cour Petersen, Chr. IX's Børnehjem.

Halv Friplads paa samme:

Erling Bach, Stadionallé 7.

Tage Grosen, Schleppegrellsgade 17.

Hel Friplads paa halvaarligt Kursus:

Bodil Carlsen, Odensegade 12.«

Indstillingen vedtoges.

4. (J. Nr. 25⁴—1934). **Andragende fra Restauratør Chr. Jørgensen om Tilladelse til at holde aabent til Kl. 12 Nat i Koncertpalæet.**

Bevillingsnævnet henstiller Sagen til Byraadets Afgørelse.

Borgmesteren oplyste, at det drejede sig ikke blot om Restaurationslokalerne, men ogsaa om Baren, og efter almindelig Praksis vilde Afgiften blive 500 Kr.

Holger Erikson anbefalede Andragendet.

J. Chr. Møller vilde ogsaa foreslaa at give Tilladelsen, skønt der ikke i Talerens Gruppe var Enstemmighed derom.

Holger Erikson svarede, at der var heller ikke Enstemmighed i Flertalsgruppen. Men naar der ikke var noget som helst at indvende mod hans Restauration, var der heller ingen Begrundelse for at afslaa Andragendet.

Borgmesteren antog, det vilde give Anledning til, at man kom til at tage Spørgsmaalet op for de Restaurationers Vedkommende, som havde Bar.

Andragendet bevilgedes.

5. (J. Nr. 25⁶—1934). **Audragende fra Restauratør V. Fonnesby, »Ørnereden«, om Fornyelse af Beværterbevilling.**

Anbefalet af Bevillingsnævnet.

Anbefaledes.

6. (J. Nr. 540—1934). **Forslag om Opførelse af et Ammunitionsmagasin i Marselisborg Skov.**

Det vedtoges at tiltræde Opførelsen paa den af Skovudvalget anviste Plads, idet de videre Forhandlinger om Sagen overdroges til Budgetudvalget.

7. (J. Nr. 535 — 1934). Ingstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse angaaende **Opførelse af den paatænkte Aarhushal.**

Følgende Indstilling forelaa:

»Efter at Udvalget i Henhold til den i Byraadmødet den 10. f. M. givne Bemyndigelse har forhandlet med to Konsortier, der ønsker at købe Arealet ved Sct. Knuds Torv for derpaa at opføre en Udstillings- og Kongresbygning, indstiller man, at Byraadet accepterer det fra det aarhusianske Konsortium, repræsenteret ved Højesteretssagfører Andr. Christensen, foreliggende Tilbud af følgende Indhold:

1. Købesummen for den til Bygningen fornødne Grund fastsættes til 200.000 Kr. — To Hundrede Tusinde Kroner — som berigtiges ved den nedenfor nævnte 3. Prioritets obligation.
2. De forskellige Arbejder ved Kompleksets Opførelse og Montering kan udføres uden at udbydes i Licitation forudsat, at Tilbud, Overslag m. v. kontrolleres af Kommunens Embedsmænd og godkendes af Udvalget.
3. Naar Bygningen er opført, optager Selskabet størst muligt Laan af Kreditforenings- og Hypoteksforeningsmidler, og Kommunen anbringer derefter en 3. Prioritet i Komplekset op til 85 % af den dokumenterede Anskaffelsessum (Købesummen for Grunden og Bygningens Tilvejebringelse, derunder Kurstab og øvrige Omkostninger). Forsaavidt denne tredie Prioritet overstiger 200.000 Kr.

Købesummen for Grunden — udbetales Resten kontant til Selskabet Saafremt den dokumenterede Anskaffelsessum er højere end Kreditforeningens Vurdering, og Kommunen ønsker denne lagt til Grund, beregnes de nævnte 85 % af Middeltallet mellem Anskaffelsessummen og Vurderingssummen, dog højst af Vurderingssummen med Tillæg af 5 %. Prioriteringen søges udført pr. 11. December Termin 1935.

4. Den nævnte 3. Prioritet til Kommunen forrentes med $4\frac{1}{2}$ % — fire og en halv Procent — p. a. fra Udstedelsen og er afdragsfri i 5 Aar fra den Udstedelsesdagen nærmest følgende 11. Juni eller 11. December Termin. Derefter betales en halv aarlig Ydelse paa $3\frac{1}{2}$ % af den oprindelige Hovedstol, hvoraf først beregnes $2\frac{1}{4}$ % Rente af den til enhver Tid skyldige Restkapital, medens det overskydende afskrives som Afdrag. -- Dersom Selskabet kan nøjes med en Prioritering paa indtil 80 % af Anskaffelsessummen (Vurderingssummen), vil Kommunen, naar der optages Kreditforeningslaan og Grunden sættes i 3. Prioritet op til 80 %, udfylde det mellemliggende med en 2. Prioritet saaledes, at denne 2. Prioritet forrentes og afdrages med en fast aarlig Ydelse af $5\frac{1}{2}$ % p. a., hvoraf 5 % beregnes som Rente af den til enhver Tid skyldige Sum, medens Resten afskrives som Afdrag. 3. Prioriteten er afdragsfri i 5 Aar, hvorefter den afvikles med en fast Aarsydelse af 8 %, hvoraf $4\frac{1}{2}$ % er Rente, Resten Afdrag. Naar 3. Prioriteten er fuldt indfriet, forhøjes Ydelsen af 2. Prioriteten med 1 % p. a.

Det er en Selvfølge, at Udvalget ved de kommende Forhandlinger om Projektets Enkelt-heder vil søge den kalkulerede Opførelsessum reduceret, saa vidt det kan ske, uden at Bygningens Værdi forringes derved.«

Fra Stadsingeniøren forelaa følgende Erklæring:

»Bemærkninger til Projekterne til Aarhus Hallen.

I fremsendt af Vølund-Konsortiet.

II — Højgaard-Konsortiet.

Af vedlagte Oversigt over Hoveddimensioner ses, at Projekt I er netop saa meget større end II, som Prisdifferencen angiver. Det maa derfor anses for sandsynligt, at begge Parter har regnet med samme Enhedspriser, saaledes at der ikke i det ene Tilfælde er regnet med større Fortjeneste end i det andet.

Det indre Udstyr kan ikke ses af Planerne. Men jeg har kunnet konstatere, at der i Projekt I er regnet med alle moderne Finesser, og at der er afsat ret store Summer til Inventar (f. Eks. 2 Sæt Stole til Salen), og til Udsmykning (Stuk, Gørtlerarbejder m. m.), saaledes at ogsaa denne Side af Sagen synes i Orden.

I er beregnet paa langt Sigt og giver en meget stor Udstillingshal, medens II mere er beregnet paa at kunne svare sig straks. Imidlertid er de endelige Dimensioner noget, der kan overvejes, naar Konsortiet er udpeget.

Med Hensyn til Finansieringen skal jeg bemærke, at Sikkerheden staar og falder med Ledelsen, man faar til den daglige Drift. Ingeniør Højgaard regner sin 2. Prioritet sikker efter 200.000 Kr. Aktiekapital og 250.000 Kr. Kommunepenge, d. v. s. indenfor 72 $\frac{0}{100}$. I Projekt I vil 2. Prioriteten komme til at staa

foran 400.000 Kr. Aktier og 300.000 Kr. Kommunepenge, d. v. s. indenfor 65 %.

En 1. Prioritet kan kun faaes i Forsikrings-selskab el. lign., men til Gengæld er den ogsaa ret stor — efter hvad jeg uden Forbindende har hørt — op til ca. 50 %, naar 2. Prioriteten er paa sikre Hænder.«

B o r g m e s t e r e n henviste til de mange Forhandlinger, der var ført med de to Selskaber, og hvor der ikke havde været helt Enighed indenfor Udvalget. Der forelaa et Projekt fra det københavnske Selskab, som var ca. 400,000 Kr. billigere end det foreliggende Forslag, men efter de Oplysninger og Undersøgelser, der var foretaget, viste det sig, at Bygningen blev tilsvarende mindre. Men der var ikke noget i Vejen for, at der kunde forhandles med det aarhusianske Selskab, saafremt man ønskede at faa Bygningen noget mindre end foreslaaet, for at komme ned med Prisen. Sagen var behandlet saa udførligt i Udvalget og i Grupperne, at der næppe var Anledning til at komme ind paa en almindelig Drøftelse om Projektet; men Taleren havde bedt Stadsingeniøren komme til Stede for at give Oplysninger om Planerne, hvis nogen maatte ønske saadanne. Planerne var foreløbig kun skitserede, og Byraadet vilde senere faa Lejlighed til at tage Stilling til de endelige Planer og Tegninger.

J. C h r. M ø l l e r skulde følge Borgmesterens Henstilling og ikke komme langt ind paa en Drøftelse af Forslaget. Fra Mindretallets Side fandt man Forslaget godt nok og mente egentlig ogsaa, at en saadan Hal var paakrævet, men naar Mindretallet alligevel ikke kunde stemme for Forslaget, var Grunden den, at Kommunen blev engageret for stærkt og paatog sig for stor

en Risiko derved. Da man begyndte at arbejde paa at faa en saadan Bygning opført paa denne Grund, regnede man med, at der i Aarhus By var en vis Stemning derfor, saa man kunde faa de større Forretninger i Byen til at deltage, men det havde ikke været Tilfældet. Det billigere Forslag gav Kommunen betydelig mindre Risiko, men dette Forslag var jo egentlig ikke paa Dagsordenen. Bygningen var foreløbig projekteret til 2 Mill. Kr. Til Forretning, Afdrag, Vedligeholdelse og Skatter kunde man næppe regne med mindre end 8 % eller 160000 Kr. aarlig, og det vilde vist være umuligt at faa en saadan Leje af Bygningen. Det var Meningen at laane Penge i Kredit- og Hypotekforeningen, og hvorvidt dette kunde lade sig gøre, skulde Taleren ikke udtale sig om; men der var adskillige, som tvivlede om det, og andre mente, at disse Laan vilde blive forholdsvis smaa. Bygningen maatte vel nærmest sammenstilles med en Fabrik, og Taleren kendte en saadan, som var vurderet til 1100000 Kr., hvor der blev tilbudt et Laan paa 200000 Kr. Efter dette kunde man næppe vente mere end 500000 Kr. i 1. Prioritet og saa maaske 200000 Kr. i Hypotekforeningen, saa vilde der mangle 800000 Kr., som Kommunen kom til at hænge paa. Det var for stor en Risiko for Byen, og Mindretallet turde ikke tage Ansvaret ved at stemme derfor; men saa vidt Taleren havde forstaaet det, vilde Fler-tallet gennemføre Forslaget; det havde jo Magten og maatte saa ogsaa tage Ansvaret.

H o l g e r E r i k s e n udtalte, at Sagen havde været grundigt drøftet indenfor den socialdemokratiske Gruppe, og man var klar over, at Byen løb en Risiko derved. Paa den anden Side fik man en Bygning af stor Betydning for Byen som

Helhed, og et eventuelt Tab for Kommunen vilde komme ind paa anden Maade. Spørgsmaalet var da, hvilket af de to Projekter, man skulde vælge, hvilket der ikke havde været helt Enighed om, men i Flertalsgruppen var man kommet til det Resultat, at man maa holde paa Projekt I, ogsaa kaldt Aarhusprojektet. Det var rigtigt, at Flertallet agtede at gennemføre dette Projekt. Hvis der ikke var sagt andet om Sagen end det, som Fabrikant Møller her havde udtalt, skulde Taleren have standset hermed, men for nylig havde »Aarhus Stiftstidende« haft et Interview med Hr. Møller, og man kunde der se, hvorledes hans Udtalelser skulde udnyttes. Det var godt nok med den Tale, som man saa ofte havde hørt fra konservativ Side, at Mindretallet har ingen Ret. Det var imidlertid ikke rigtigt, men Forudsætningen for, at et Mindretal har nogen Ret, var denne, at man ikke, hver Gang der foreligger en eller anden stor Sag, stikker Halen mellem Benene og ikke tør tage Ansvar ved at stemme for eller imod. Naar den konservative Gruppe optraadte saaledes, havde den sat sig udenfor alt, hvad der hedder Byraadspolitik. Hvis de Konservative var Modstandere af at faa en Kæmpetal, eller de var Tilhængere af Projekt 2, kunde de jo sige det, men de burde ikke indtage den ynkelige Stilling at overlade Afgørelsen til Socialdemokraterne; det kunde de simpelthen ikke være bekendt.

B o r g m e s t e r e n erindrede om, at der i forrige Byrådsmøde forelaa en enstemmig Indstilling fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, hvorefter Udvalget fik Bemyndigelse til at forhandle paa Grundlag af de to Projekter, som forelaa, hver til 2 Mill. Kr. Fra konservativ

Side havde man været med til at stille Forslag derom i Udvalget og havde tiltraadt det i Byraadet; men nu var der kommet et Underbud paa en mindre Bygning, og saa løb Mindretallet pludselig fra det hele. Men d'Hrr. skulde ikke slippe saa let fra deres Ansvar; de skulde nok blive holdt fast paa deres Stilling i Udvalget. De maatte hellere være ærlige og foreslaa at tage Projekt 2. Angaaende de to Projekter vilde Taleren dog gøre opmærksom paa, at det billigste Tilbud satte Garantien til 200.000 Kr. eller $12\frac{1}{2}$ % i Stedet for de 15 %, som Udvalget havde krævet, og der blev da 450.000 Kr., før man kom til 2. Prioritet. Men der var lige saa stor Sandsynlighed for, at det aarhusianske Selskab kunde tegne 450.000 Kr. i Aktier, og man fik ved dette Forslag en meget bedre og betydeligere Bygning. Hvis det endelig gik saa galt, at man skulde afskrive de 700.000 Kr., vilde Kommunen vel ikke lade et Aktieselskab løbe med Bygningen for 65 %. Denne Bygning skulde staa i 50 Aar eller mere, og om nogle Aar vilde man beklage, hvis man nu valgte en mindre Bygning. Kommunen kunde med Sindsro tage mod Bygningen i Henhold til den foreliggende Overenskomst. Man havde ikke tidligere solgt Grunde ved Banegaarden til over 4 %, men Forrentningen laa her paa $4\frac{1}{2}$ %, og selv om Selskabet i en Aarrække ikke skulde faa Udbytte af deres Kapital, saa var det Folk, som var i Stand til at kunne bære det uden Vanskelighed. Forøvrigt havde denne Byggegrund ligget i 10 - 12 Aar, og som Forholdene laa, kunde det godt vare mange Aar, før man fik den solgt, i den Tid vilde den ikke give nogen som helst Forrentning; derfor behøvede man ikke at tage det saa højtideligt med Grunden.

Projektet vilde give reelt aarhusiansk Arbejde for 800.000 Kr., det vilde igen give en Del i Skat af de Mennesker, som blev beskæftiget, og man kunde samtidig spare en Del i Understøttelse til Arbejdsløse. Disse Ting vilde sikkert udgøre 200.000 Kr., Resultatet blev da i allerværste Tilfælde, at Kommunen kom til at skaffe 10—20.000 Kr. aarlig i nogle Aar, og saa meget maatte Sagen dog være værd for Byen. Aalborg havde en saadan Hal, og Odense paatænkte at bygge en, og den var dog lige saa paakrævet i Aarhus. Angaaende Kredit- og Hypoteksforeningslaan, saa stod der i Statutterne, at de giver Laan i alle faste Ejendomme, og der var vist ingen Fare for, at de vilde sætte Laanene meget lavt, naar Kommunen stod bagved. Men der var forøvrigt mange andre Muligheder for at sætte et Laan i Ejendommen til en rimelig Rente, saa det Spørgsmaal kunde ikke være afgørende. Der var fra enkelte Sider udtalt Frygt for, at Lydforholdene ikke vilde blive gode i en saadan Bygning. I København stod man overfor Opførelse af en Radiofonibygning, en Professor var udsendt for at undersøge Lydspørgsmaalet, og efter hans Oplysninger havde man Radiofonibygninger af samme Materiale f. Eks. i London, Køningsberg og i Amerika, saa det var ikke nødvendigt af den Grund at bygge af Jernbeton. Der var altsaa ikke noget i Vejen i den Retning. Taleren havde ventet enstemmig Tilslutning, og i Henhold til de Forhandlinger, der var ført i Udvalget, og Tiltrædelsen paa forrige Byraadsmøde, var det lidt malplaceret af Mindretallet nu at fralægge sig alt Ansvar. Fabrikant Møller havde nævnt, at man burde have haft Støtte fra Foreninger i Aarhus; men ingen vilde vel nægte, at de Mænd, som dannede Konsortiet

var udmærkede Repræsentanter for Haandværk, Industri og Handel i Aarhus, og naar de gik ind for en Sag, kunde man ogsaa stole paa, at den var dygtigt tilrettelagt, og at de ikke gik med til noget, som ikke kunde gennemføres. Taleren vilde altsaa meget anbefale, at man stemmer for Projekt I.

J. C h r. M ø l l e r havde ikke tænkt, at der skulde være nogen stor Diskussion, men vilde alligevel fatte sig i Korthed. Det hele betød i Virkeligheden ikke noget, for det var afgjort, hvorledes det skulde være. Naar Hr. Eriksen talte om, at man ikke skulde fralægge sig Ansvar, saa var Taleren ikke klar over, hvorledes Mindretallet egentlig skulde bære sig ad, for naar den socialdemokratiske Gruppe vedtog, at det skal være saaledes, var det jo ligegyldigt, hvorledes Mindretallet stillede sig. Den foreliggende Indstilling var i Virkeligheden kun fra Borgmesteren, og i Gaar var der flere, som ikke var helt tilfreds dermed, men i Dag vilde nok alle socialdemokratiske Medlemmer stemme derfor, og saa betød Mindretallets Stilling jo ikke noget. Taleren skulde ikke komme ind paa at svare paa alle de mange Spørgsmaal; men naar Borgmesteren udtalte, at Grunden var solgt til $4\frac{1}{2}$ 0/0, saa maatte man først se, om Kommunen overhovedet fik noget; det vilde tværtimod blive en aarlig Udgift for Byen. Taleren viste ikke, om Kommunen havde Raad dertil, men man kunde ogsaa købe Guld for dyrt, og dette Projekt var for dyrt. Ved det andet Projekt var Kommunen kun bundet med Grunden og 50.000 Kr., og dette Beløb kunde man eventuelt se bort fra. Det var sikkert udmærkede Mænd, som paatog sig Arbejdet, og de kunde nok gennemføre det; men de vilde alligevel

ikke have Licitation, og det kunde tyde paa, at de ogsaa saa lidt paa deres egen Fordel og ikke udelukkende gjorde det for Byens Skyld. Taleren vilde fastholde sine tidligere Udtalelser, men det nyttede jo ikke at forlænge Diskussionen.

Holger Eriksen skulde ikke foretage nogen Sammenligning af Projekterne, men blot fastslaa, at de Konservative ikke vil tage Ansvar for, at Projekt I gennemføres; de vil heller ikke tage Ansvar for, at der ingen Kæmpehal bliver opført, og heller ikke for, at Projekt II gennemføres, for saa havde de vel stillet Forslag derom. De vilde ikke tage Ansvaret for noget som helst, og naar Sagen var vedtaget, havde de Lejlighed til at skælde Socialdemokraterne ud. Men naar man ikke vilde tage Ansvaret for noget som helst, havde man samtidig sat sig udenfor de ansvarlige Mænds Kreds.

I. C. Sørensen kunde godt have taget Borgmesterens Hsnstilling til Følge, men det var jo ikke blevet gjort af de øvrige Talere, heller ikke af Borgmesteren selv. Taleren vilde derfor gøre nogle Bemærkninger om Sagens Forhistorie. I Marts Maaned drøftede Udvalget Spørgsmaalet om Kæmpehallen, og efter Forslag af Borgmesteren var man i Virkeligheden enige om, at saafremt man kunde faa et eller andet Selskab til at bygge Kæmpehallen, vilde man stille Grunden til Raadighed, hvis Kommunen ikke fik anden Risiko. Det var ogsaa dengang Borgmesterens Tanke, at man skulde indbyde en Kreds af Repræsentanter for Byens forskellige Organisationer til et Møde om Sagen, men af en eller anden Grund blev det ikke til noget, og i Stedet for blev to Medlemmer af Udvalget delegeret til at føre Forhandlinger med Landsretssagfører

Nielsen, København, som Repræsentant for Højgaard & Schultz, der fremkom med et Forslag om at bygge en Kæmpehal i Aarhus. Resultatet af disse Forhandlinger blev en Skrivelse af 21. Marts fra Firmaet Højgaard & Schultz, som fremsatte et skitseret Forslag og satte sig i Forbindelse med Arkitekt Gundelach Petersen, der havde opført Forum, Købestævnets Bygning i Fredericia m. m. og altsaa havde stor Erfaring paa dette Omraade. Det lød meget lovende, Forhandlingerne fortsattes, og den 20. Juni gav Borgmesteren paa Landsretssagfører Nielsens Kontor i København et Tilbud om, paa hvilke Betingelser Firmaet kunde købe den paagældende Grund af Aarhus Kommune. Arkitekt Gundelach Petersen fremsendte saa et Udkast til Bygningen og anmodede om at faa at vide, hvorvidt Udvalget kunde tiltræde det, men paa det Brev blev der aldrig givet noget Svar. I Stedet for begyndte nu 4 Maaneder efter Firmaet Vølund at optræde som Liebhaver til Grunden, og det skulde ikke være nogen Hemmelighed, at fra det Øjeblik Vølund kom med i Sagen, fik dette Firma en ganske særlig Plads i Borgmesterens Overvejelser. Taleren maatte hævde, at Flertallet i Udvalget stadig havde haft den Opfattelse, at hvis man skulde arbejde med Projekter fra begge disse anerkendte Firmaer, skulde de stilles paa absolut lige Fod og begge have en fuldkommen fair Chance for at gennemføre det Projekt, som Udvalget fandt bedst. Taleren havde ikke opfattet Sagen anderledes og mente heller ikke, at Byraadet havde bemyndiget Udvalget til andet end at vælge mellem de to Projekter og foreslaa det ene af dem. Man maatte derfor sige, at Borgmesteren var udenfor Rimelighedens Grænser, naar han i Udvalget erklærede,

at han overhovedet ikke vilde have noget med Højgaard & Schultz at gøre — enten valgte man Vølund, eller ogsaa blev der ingen Kæmpehal. Man havde først henvendt sig til Højgaard & Schultz, og naar man senere havde faaet Vølund med, burde det ikke betyde andet, end at de to Firmaer maatte have lige Chancer, men her skortede det lidt, og Sagen havde faaet en kedelig Vending, for Aarhus Kommune kunde selvfølgelig ikke behandle et Firma som Højgaard & Schultz saaledes, at det skulde være Murbrækker for et andet københavnsk Firma; det vilde Taleren i hvert Fald alvise og hverken have Lod eller Del i en saadan Opfattelse, hvad der saa end skete. Hertil kom den anden Omstændighed, at Borgmesteren nærede en særlig Sympati for Firmaet Vølund, hvilket ikke var underligt efter det Samarbejde, de havde haft. Taleren skulde ikke lægge mere ind deri end dette, at Borgmesteren havde arbejdet godt sammen med Vølund, at der var opstaaet et fast Venskabsforhold, som blev knyttet allerede i Ingeniør Juuls Tid, og at Borgmesteren derfor nærede en særlig Sympati for Vølund. Dette Firma fik saa i Begyndelsen af Oktober et Tilbud fra Borgmesteren i en Skrivelse, som Udvalget ikke kendte noget til eller havde givet sit Samtykke til, en Skrivelse, hvis Indhold var af en saadan Beskaffenhed, at den faktisk var fuldstændig bindende for Kommunen. Det var en Urimelighed overfor det andet Firma. Hvorvidt Kommunen havde juridisk Forpligtelse overfor Vølund som Følge af Skrivelsen, var et tvivlsomt Spørgsmaal; Højesteretssagfører Andr. Christensen mente ganske afgjort, at Kommunen var bundet derved, og Taleren vilde ogsaa nærmest mene, at Borgmesteren i Kraft af sin Stilling med bindende

Virkning vil kunne afsende en saadan Skrivelse fra Kommunen, selv om den ikke var godkendt af Udvalget. Paa den anden Side kunde der siges saa meget om Forholdet med Byraadets Sanktion o. s. v., at det laa noget uklart, men Borgmesteren havde i hvert Fald moralsk — og maaske ogsaa juridisk — bundet sig overfor Vølund ved denne Skrivelse, som Udvalget ikke kendte. Saaledes kunde man ikke handle, naar man i lang Tid har forhandlet med begge Parter og først med Højgaard & Schultz og faaet dem til at ofre mange Tusinde Kr. paa Sagen. Af den Grund var hele Sagen gaaet i en Knude, som næsten var umulig at løse paa anden Maade end ved at hugge den over, men det havde Borgmesteren Ansvaret for. Det afgørende var at faa det bedste Forslag frem saavel teknisk som økonomisk for Kommunen. Hvilket af de to Forslag, der teknisk set var det bedste, var det for Tiden umuligt at afgøre; det ahang bl. a. af et saa vigtigt Spørgsmaal som Akustiken, og det turde Taleren ikke afgøre; men Overingeniør Kaj Christiansen ved Statsradiofonien i København havde udtalt, at en Jernbetonbygning i den Henseende skulde være bedst, og Taleren havde ogsaa forstaaet det saaledes, at den ny Radiofonibygning i København skulde bygges saaledes. Efter Spørgsmaalet om Akustiken var det Hovedsagen for Aarhus at faa en Hal, der kan rumme 3—4000 Mennesker, det var fuldtud tilstrækkeligt i en Aarrække, og det opnaaede man ved begge Forslag. Hvad den fremtidige Drift angik, da var det bedre at arbejde med et Projekt til 160000 Kr. end til 2 Mill.; det vilde i hvert Fald give en bedre Rentabilitet, og efter at Højgaard & Schultz nu var kommet med dette Forslag, var Taleren næsten overbevist om, at

Forslag 1 ogsaa blev nedskaaret; efter Borgmesterens Udtalelse var det allerede skaaret ned med 100000 Kr. Man havde særlig villet betone, at Vølunds Forslag var mere aarhusiansk præget end det andet, men det sagde vist ikke meget; begge Projekter vilde blive gennemført af Aktieselskaber med Hjemsted i Aarhus, Arkitekterne skulde i begge Tilfælde være baade fra København og Aarhus, og Arbejdet blev i begge Tilfælde udført af aarhusianske Mestre. Endelig havde Projekt 2 en meget stor Fordel i financierel Henseende, idet Kommunen derved fik den mindste Risiko. Efter dette blev Risikoen for Kommunen kun Grunden + eventuelt 50000 Kr., og det var i Virkeligheden noget nær det samme, som Kommunen oprindeligt havde tænkt sig, medens det vølundske Projekt var saaledes, at man fra et økonomisk Synspunkt ikke kunde gaa med dertil. Der regnedes med Kredit- og Hypotekforeningslaan, skønt enhver vidste, at det var uhyre vanskeligt at faa i en saadan Bygning, hvilket Højesteretssagfører Andr. Christensen ogsaa havde indrømmet, og det var i hvert Fald givet, at man slet ikke kom op paa det Beløb, der var regnet med i Forslaget. Derfor var der allerede paa Forhaand en meget væsentlig Mangel ved Forslaget. Dernæst var det maaske tvivlsomt, om man overhovedet kunde faa Ministeriets Samtykke til at gaa ind i et Projekt af den Art, hvor Risikoen kunde blive indtil 800000 Kr., særlig naar man havde et andet Projekt, der vilde give omtrent det samme med en minimal Risiko. En saadan økonomisk Risiko kunde Taleren ikke være med til at tage Ansvar for, men kunde i og for sig tiltræde Hr. Eriksens Synspunkt, at man enten skal stemme for det ene eller det andet. Taleren

vilde henstille til det socialdemokratiske Flertal at gaa ind for Forslag 2 i Stedet for Forslag 1; Højgaard & Schultz var det første Firma, man havde forhandlet med, det havde givet et Tilbud med saa gode Vilkaar, at Kommunens Risiko blev det, som man oprindeligt havde tænkt; det lavede en Hal, der blev omtrent det samme som den anden; Firmaet tog selv Ansvar for Driften og Økonomien, og Kommunen kunde kun risikere Grunden. Det var et pænt og korrekt Forslag, som man burde akceptere. Endvidere skulde efter dette Forslag en Del af Arbejdet udbydes i Licitation, hvorved aarhusianske Mestre kunde interesseres mere end ved det andet Forslag. Af Hensyn til, at Spørgsmaalet om den bindende Virkning af Borgmesterens Skrivelse ikke var helt afgjort, og Spørgsmaalet om Akustiken heller ikke, vilde Taleren ikke i Dag stemme i Sagen; men hvis Akustikspørgsmaalet havde været helt afgjort, vilde Taleren have stemt for Projektet fra Højgaard & Schultz.

Holger Eriksen vilde blot fastslaa, at Sagen laa saaledes, at Byraadet i Dag under alle Omstændigheder staar frit og kan stemme om og vælge mellem Forslagene, og det var da overflødigt at beskæftige sig med, hvad der var sket i Udvalget. Naar den socialdemokratiske Gruppe efter nøje Overvejelse havde besluttet at stemme for Forslag I, var det ikke, fordi man paa noget Punkt var bundet dertil, men fordi man havde den Opfattelse, at det bød den største Fordel for Byen. Landsretssagfører Sørensen fremførte en Række Tal, der skulde vise, at Risikoen for Kommunen var langt mindre ved Forslag II, men han glemte, at Risikoen først vilde indtræde ved dette Projekt, for saa snart

Selskabet havde tabt 250.000 Kr., var det Aarhus Kommune, der hæftede for Resten. Men ved Forslag I skulde der dog tabes 400.000 Kr., før Byen løb nogen Risiko. Naar Projekt I var dyrere, fulgte vel deraf, at det ogsaa havde større Mulighed for at indtjene Penge, og fordi det var det dyreste, kunde det godt være det økonomisk fordelagtigste. Hvis man skulde gaa ud fra, at alle Pengene i et saadant Foretagende var tabt, vilde næppe noget af Firmaerne beskæftige sig dermed, saa det laa vist meget langt ude.

Borgmesteren fandt det godt, at Diskussionen var kommet i Gang, saa Landsrets-sagfører Sørensen fik Lejlighed til at holde sin lange Tale og fremsætte Injurier mod Taleren. Der laa nemlig en Insinuation i Hr. Sørensens Udtalelser, selv om han senere søgte at forklare det ved at kalde det »Samarbejde«. Taleren havde dog hidtil kunnet klare sig ved Ærlighed og haabede ogsaa at kunne vedblive dermed. — Da Sagen først var paa Tale, mente Taleren, at man burde forsøge at faa Haandværk og Industri i Aarhus med, men det viste sig, at disse Foreninger ikke havde Midler til at anbringe i Bygningen. Saa kom der et Tilbud fra København, og der var selvfølgelig ingen Grund til paa Forhaand at stille sig afvisende overfor dette, hvilket Taleren heller ikke havde gjort. Nogen Tid efter kom der Forespørgsel fra Firmaet Vølund, om det kunde komme i Betragtning sammen med de andre, idet de havde sat sig i Forbindelse med Folk i Aarhus. Det skulde vel ikke kaldes en Forbrydelse, at Taleren gav dem Lov til at give Tilbud, for der var ikke givet noget som helst Løfte til det københavnske Selskab. Byraadet vedtog saa, paa hvilke Betingelser der kunde

forhandles, og det maatte Taleren vel ogsaa have Lov til at meddele dem og opgive dem dette Forhandlingsgrundlag. Taleren havde altsaa meddelt, at man kunde tænke sig at gaa med til at sætte Grunden som en Prioritet i Bygningen og maaske 100.000 Kr. til. Der blev forlangt 200.000 Kr. foruden Grunden, men senere var begge Firmaer gaaet ned til 100.000 Kr. Der var ikke lagt Skjul paa noget som helst, og begge Parter havde faaet samme Oplysninger. Naar det var sagt, at Udvalget ikke var enig med Taleren, havde de andre Medlemmer jo Lov til at foreslaa noget andet; de forbeholdt sig blot deres Stilling, hvad der naturligvis var en ærlig Sag, og senere blev det meddelt, at de ikke kunde stemme for Forslaget. Selve Ansvarer skulde Taleren nok paatage sig; men naar man søgte at give det Udscende af, at Taleren af personlige Grunde var gaaet med til Projektet, saa var man lidt for langt ude. Angaaende Ministeriets Sanktion, saa havde det godkendt mange store Byggeprojekter, hvor Kommunen stod som Garant for private, saa der var ingen Grund til at tro, at Ministeriets Stilling skulde blive anderledes her. Det var rigtigt, at man næppe fik nogen Forrentning af de 400 000 Kr. i de første 4 Aar, og Selskabet skulde have Afdragsfrihed i 5 Aar; men Grunden gav jo heller ikke noget, saa længe den laa som nu. Byraadet havde i forrige Møde vedtaget at forhandle med Parterne paa Grundlag af en Bygning til 2 Mill. Kr., og hvis man ønskede en stor og værdig Bygning for Byen, vilde man stemme derfor. Taleren havde ønsket, at Hallen skulde rejses af et aarhusiansk Firma, og dette var betydelig mere aarhusiansk end det andet. Løvrigt skulde Taleren ikke sige mere om Sagen,

men blot tilføje, at Hr. Sørensens Udtalelser om Talerens Ærlighed eller Uærlighed ikke skulde blive glemt, og han skulde nok ved Løjlighed blive holdt fast derpaa.

I. C. Sørensen vilde saa foreslaa, at de Medlemmer, der mener at kunne stemme for Forslaget fra Højgaard & Schultz, stemmer derfor. Det var maaske rigtigt, at man bør tage et Standpunkt, og Taleren vilde derfor foreslaa dette.

Forslag I vedtoges med 13 Stemmer, medens 7 stemte for Forslag II.

3. (J. Nr. 572—1934). **Skrivelse fra Socialudvalget om Byraadets Samtykke til Dispensation fra Reglen i Forsorgslovens § 297, 1 Stk.**

J. C h r. M ø l l e r konstaterede, at disse Penge allerede var givet ud, og det var ikke helt lovligt, for hvis man vilde følge Loven, maatte Bevillingen først tiltrædes af Byraadet; paa anden Maade kunde Loven næppe fortolkes. Taleren vilde spørge, om de ca. 150 Mennesker, der stod paa denne Liste, alle havde mange Børn eller havde haft megen Sygdom, for hvis det ikke var Tilfældet, havde Udvalget næppe Lov til at betale dem mere, end der stod i Loven. Men det var i alle Tilfælde en Fejl, at Udvalget ikke var kommet til Byraadet først. Udvalget havde bebudet, at det vilde fremkomme med et Forslag om en eventuel Nedsættelse af Satserne, og selv om man ikke vilde gaa ned til det samme, som ydes i Odense og Aalborg, var der maaske Mulighed for at spare noget.

C h r. N i e l s e n erklærede, at det var en Misforstaaelse, hvis man troede, at der var begaaet noget ulovligt. Man skulde indhente Byraadets Tilladelse til at overskride den forsikringsmæssige Grænse; men det var afgjort af Ministeriet, at det

ikke gjaldt for den maanedlige Hjælp, men for den samlede Hjælp i 1 Aar, og saa var der kun et Par enkelte, der havde overskredet Grænsen med 20—30 Kr. Det var rigtigt, at Pengene var givet ud, men de var ikke givet ulovligt ud. Taleren havde ikke noget imod en Forhandling om Taksterne, men troede ellers, at denne var udsat ifølge Aftale mellem Borgmesteren og Fabrikant Møller, idet man først vilde se Resultatet af de Forhandlinger, der for Tiden førtes mellem de jyske Byer; de vilde forøvrigt blive afsluttet i Løbet af ca. 14 Dage.

J. C h r. M ø l l e r kunde ikke forstaa Sagen anderledes, end at det drejede sig om en Overskridelse, ellers behøvede Udvalget jo ikke at komme til Byraadet, og naar Udvalget var enigt skulde Taleren ikke komme videre ind derpaa. Men hvis man vedblev at give Penge ud paa den Maade, vilde man vist hurtigt komme til Bunden af Kassen, og Arbejdsløsheden i Aarhus var ikke saa stor, at det berettigede til store Overskridelser paa den Konto.

B o r g m e s t e r e n lovede, at der skulde blive en Forhandling om Sagen, naar Udvalget for de jyske Byer var færdigt med sit Arbejde.

Indstillingen tiltraadtes.

9. (J. Nr. 12⁸⁷—1934). Indstilling fra Socialudvalget om **Tildeling af Understøttelse til Aldersrentenydere i Henhold til Folkeforsikringslovens § 40, Stk. 5.**
Indstillingen vedtoges.
10. (J. Nr. 12⁸⁸—1934). Indstilling angaaende **Tildeling af ekstraordinær Aldersrente.**
Indstillingen vedtoges.
11. (J. Nr. 8—1934). Indstilling fra Ligningskommissionen om **Efterbetaling af Skat paa Grund af urigtig Selvangivelse.**

Kommissionen foreslaar følgende Efterbetalinger:

Vognmand H. M. V. Nielsen, Kirkegaardsvej 20	100,00 Kr.
Bagermester T. S. Andreasen, Godthaabsgade 25	130,40 »
Typograf A. J. Reimers, Sønderallé 29.....	180,76 »
Fhv. Landmand R. P. Christensen, Sølystgade 25.....	461,20 »
Snedkermester J. L. Jensen, Gyldenløvesgade 5	610,40 »
Arbejdsmand J. Kirkegaard, Brendstrupvej 64	634,30 »
Frk. D. M. Petersen, Mejlgade 43..	1691,52 »
Maalerkontrollør C. Andersen, Willemoesgade 52	1873,60 »
Fhv. Slagtermester A. Willium, Fredensgade 40	2000,00 »
Musikhandler C. Schou, Willemoesgade 2.....	2100,00 »
Bagermester J. C. Ry, Marstrandsgade 2.....	2397,30 »
Pens. Depotarbejder E. J. Eriksen, Niels Juelsgade 3.....	2733,35 »
	<hr/>
	Ialt 14912,83 Kr.

Tiltraadtes.
